

İlahî Aşk

İlahî aşk gönüllerin gıdasıdır. Manyetik alan gibidir. İlgi duyanları kendine çeker, bir mum gibi eritir. Sevgilide hayat buldurur. İstikametler dünyadan Cennete çevrilir. Bir kez gönülleri yakan bu aşk, yüzyıllarca sayısız insanın mürşidi olmuş, onları karanlıklardan aydınlıklara çıkarmış; Hakkın dergâhına ulaştırmıştır. O zatlar ki bakışı, duruşu, hal ve hareketi hülâsa yaşantısı ile bizlere Allah'ı hatırlatırlar. Peygamberimizin sünnetleri hayatlarına hâkimdir. Onların huzurlarında insan beşeriyetin hırs ve ihtirasından arınır. Yaramaz ve çirkin huylar insandan uzaklaşır. Kişi huzurunda bulunduğu zatın edebi ile edeplenir. Bazı kurnaz insanlar da toplumun temayülünü fark edip maskeli bir şekilde cemaatler arasına sızıp bizleri aldatabilirler. Onlara hemen kanmamalı, bizden ayrıldıktan sonra yaptıklarını takip etmeli, anlattıkları ile müsemma olup olmadıklarına bakılmalı. Dünyaya karşı tavırlarına iyi bakmalı. Kadına, paraya, şöhrete v.s. ilgisi olup olmadığına bakılmalı. Dikkat etmek lazım: Tasavvuf, insanları birleştirirken günümüzde bu ilim ile insanları bölmek isteyenler de var.

İlahî aşk kendiliğinden kalbe doğan bir hal değildir. Bu nimete erişmek isteyen kişi, etrafındaki varlıkların güzelliklerini görmeli, bu güzelliklerin sahibini adım adım aramalı. Çünkü tasavvufta bütün güzelliklerin kaynağı Allah (cc)'ın cemâlidir. İlahî aşk, Cenab-ı Hak'ın varlık ve birliğini; güzellik ve cemâlini gösteren en parlak aynadır. Zira insan iç âlemini, gelişmiş duygularını, sonsuz hayal gücünü, düşünme ve konuşma kabiliyetini ve daha birçok üstün özelliklerini derinden derine düşünse ve bunları birisinin kendisine hediye ettiğini idrâk etse, o ikrâm sahibi zâtı bulacak ve o'na nimetlerinin karşılığında sevgi duyacak, şükredecektir.

Bu çabaların sonunda bir gün onun misilsiz cemâlini görüp ilahî aşkın engin bahçelerinde yanık sesli bir bülbül olacaktır. Konuşmayacak, konuşturulacaktır. Bu aşka herkes tahammül edemez. Zira ilahî aşk düştüğü gönülleri yakan bir ateştir. Bu aşka düşen gönüller de, Hakk'tan gayri ne varsa, hepsi yanar kül olur. Âşıklar yanacakları kadar yanıp tutuşmuşlardır. Onlar öbür âlemde gül bahçelerindedir. Çünkü âşıklar bir ömür boyu bülbül gibi, o gül bahçelerinin hasreti ile yanıp tutuştular.

Güneşi gören mum ışığında durmaya razı olabilir mi? Sonsuzun lezzetini tadan bir gönül, fani lezzetlerden zevk alabilir mi? Elbette hayır. Candan ve cihandan geçenler, manevî âlemlerin sonsuz ufuklarına kanat çırpırlar. Dünya düşkünlerinin peşinden koştuğu menfaatler, onların gözünde bir hiçtir.

Ayrıca bu aşk, bir kişiye ezelde yazılmamışsa, bu kişinin âşık olması yine mümkün değildir. Âşık olma kabiliyeti ruhlara ezelde verilmiştir. Çünkü bu aşkın düşkünleri için acılar dert değil, asıl sevinç kaynağı olur. Allah'ın tecellisi bütün âlemi kaplar. O her yerde hazır ve nazırdır. Bütün isim ve sıfatlarının görüldüğü tek yer insandır. ***Kendini bilen Allah'ı bilir. (H.Ş)***

Aklî aşk'ın hizmetindedir

Şanlı tarihimiz ve millî değerlerimiz hoşgörü anlayışının kaynağını mensup olduğu dinin temel kaynağından almıştır. Akılî aşkın hizmetine, aşkı da Allaha yaklaşma hizmetine

veren İslâm dinidir. Âşık bir gönlün kaynağından fışkıran her değer sahibine bir cevherdir. Kiminde bu cevher Allah tarafından kendisine lütuf edilen güzel bir ses olmuştur.

Musikî ve güzel ses bir nimettir. Hz. Davud'un sesi Kur'an-ı Kerim'de hep övülmüştür. "Allah güzeldir güzeli sever." H.Ş. Tasavvufta sema, kulak vasıtası ile duyulan bütün sesler demektir. Hikmetli ses ve sözleri duymak zaman, mekân ve ihvan'a muhtaçtır.

Allah altı günde yeri göğü yaratıp, arşı istiva etmiştir/kuşatmıştır. Müminin gönlüne Allah istiva etmiştir. Aşk öyle bir iksirdir ki kesreti/çokluğu ortadan kaldırır, yerine vahdeti/birliği hâkim kılar. Akıl Arapça'da düğüm demektir. O düğümün çözülmesi aşk ile mümkündür. Akıl "ben" der. Ben'in olduğu kalp Allah'a vasil olamaz. Aşk gelince her şey temizlenir. İçinizde gönül, gözünüzde nur olursa her şeyi nur olarak görürsünüz. Yeter ki ihtişamı görebilecek bakışın muhteşem olsun.

Aşkın ses ve sema kalıbı: Musikinin gayesi

Musikînin çıkışı da "bezm-i elest'te Hz. Allah'ın kelamını ve o kelamın söylenme ahengini hatırlayıştır" demişler. O duyuşun aşk ile vücut iklimine sığmayan ruhun dönüşüdür. Bu gün erbabı tarafından tahkik olmayınca taklit musikî oradan kalmaz. Musikî de bağ- bahçe gül-bülbül hepsi bahanedir. Asıl maksat O'dur.

Hz. Allah'ın yarattığı ruhları muhatap alarak buyurduğu: "Elestü bi rabbikum" (Ben sizin Rabbiniz değilmiyim?) ilahî sesine duyulan iştiyaktır. Hala O'na yönelik her ahenge "ilahî" diyoruz. Belâ "evet" müşahedesine ulaşan ruh ve beden sahibi insan merkezden (gönülden) emir alan tüm uzuvlar (el, dil, kol, ila ahir) hünerleşip, maharet üretmeye başlar. İşte semada zikirde taklitten tahkike böyle geçer. Herkes mi sema eder? Elbette hayır. Ancak ruh o ilahî/küllî ruhla irtibata geçerse gerçek manada sema eder.

Feleklerin bir merkez etrafında dönmesi de semaya bir örnektir. Atomun içindeki proton ve nötronlar da dönerler. Her şeyde bir devir ve dönüş yani musiki vardır. Okuyor işitiyor görüyoruz hatta bizatihi şahit oluyoruz.

Gönül'e doğan nurdur aşk

İlahî aşk insanı kemâle erdirip kâmil eder. Marifet meyvelerini dermek, nefsin bağlarından kurtulmakla mümkündür. Allah aşkı sınırsız ve nihayetsizdir. Aşk ilahî olandan insanî olana (nüzul eder) yukarıdan aşağıya iner. Aşk'a zemin hazırlayan yegâne hal edeptir. Zira Allah'ın kulundan razı olmasının şartı, kulun Allah'ından razı olmasıdır. Yaratılmış her şey için itirazı terk etmek demektir. Yaratılmış hiçbir şeyde kusur bulmamaktır. Diğer bir ifade ile kusuru arayan gözü kör etmektir. Çünkü yaratılan her varlığın sahibi Allah (cc)'tır. O da kusurdan münezzehtir. İstanbul'da metfun Muslihiddin Merkez Efendi gibi her şeyi merkezinde bırakmak lazımdır.

Kerim olanın eteğine yapışırsan bir gün aşk senin de pencereden gönlüne ikrâm edilir. O gün senin için farklı bir sabah (milat-başlangıç) olur. Gece ve karanlık gönül'e doğan ilahî nur ile son bulur. Peygamberimiz (sav) ümmetinin sabahının hayır olması için dua etmiştir. Biz o duanın bereketine hem ömür takvimimizde ki doğan günün sabahını hem de mahşer sabahından hayır ümit ederiz.

Hz. Salih'in devesi, Ashab-ı Kehf'in köpeği (kıtmir) cennete girecektir. Çünkü gönüllerini Allah'a dost olanlara bağlamışlardır.

“Ey İnsan! Bir ağaç kütüğünden aşağı olma.¹ Zira onda (hurma kütüğünde)olmayan yetenek sen de var. Çünkü sen aşk yeteneği üzere yaratılmışsın.

Aşk imanın enerjisidir

Varlığın sebebi aşktır. Yaratanın yaratılmışların en sevgilisine duyduğu aşk... “Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım” ilahî beyanı ile doğan aşk olmazsa kevn-i mekân olmayacaktı. Aşk olmasa biz olmazdık. Rabbimiz bir hadis-i kutsi de: “Bilinmez bir hazine idimdim. Bilinmeyi diledim” diye buyurmuşlardır. Aşkın alt makamı sevgidir. Sevgi bilgiyi de beraberinde getirir. Bu aynı zamanda aramak ve bulmak için bir enerjidir. O enerji olmazsa dünya dönmez. Madenlerin altın madenine olan özlemi aşktır. Çekim gücü oluşturur.

İbadetleri mümine kolay kılan aşk enerjisidir. Bilmeyi hayata geçiren enerji aşktır. Aşk seni senden yani kendi benliğinden soyan enerjidir. Asrın insanı fitratına dönüp talim etmeli ki asrın desiselerinden korunsun. Asra uygun öyle bir temel atılmalıdır ki ruh bu depremlerden etkilenmesin. Sureti insan olanın sireti hak olma kabiliyeti vardır. Önemli olan kabiliyetin tespiti ve tekâmülüdür.

Tasavvufta tevatür olan bir irşat parolası şöyledir: **İhlâs öyle bir cevher ki; Melek bilmez ki yazsın, şeytan bilmez ki bozsun, kulda farkına varamaz ki onunla Allaha nazlansın.** İhlâs, edep ve aşk ile ibadetin yapılmasıdır. Kişiyi kendinden bile habersiz olarak ihata eden haldir aşk. Aşk vuslatı yaşatınca sen farkına bile varamazsın. Aşk insanın yaradılışına uygundur. İlk önce dertle gelir. Bu hal bedende acı ile hissedilir. Ruha ait dertlere ıstırap denir. Mutasavvıf âşıklardan Mısırî Niyazi’nin: **Aşk yolu belâhıdır, her kârı cefalıdır./Candan ümîdin kes canana erem dersen/ Sabretmede Eyüp ol gam çekmede Yakup ol/ Yusuf gibi mahbup ol Kenân’e erem dersen.** Tabiat da, kendi özel dili ile cisim olarak yazılmıştır. Her dili anlamak için gramer yapısını bilmeye ihtiyaç vardır. Aşkın dili her halükarda kurb-u ilahîde olmaktır. İstırap kemâle erince çile olur. Rabbi kuluna hatırlatmak adına kulun aciziyetini abdiyete taalluk etmiştir.

Aşk ahlak ile pişer

Arif karışıklıkların kendinde sükûn bulduğu şahıstır. Arif irfan sahibi âşıktır. Her hal erbabına kademe kademe anlatılmıştır. Tasavvufta her halin hazzı farklıdır. Efendimiz; Ben de sizin gibi bir beşerim ama hepinize bedelim. **“Kul innemâ ene beşerün mislüküm yûhâ ileyye”** “Zira bana vahyediliyor” diye buyurmuşlar.

Dinin temeli vahiydir. Vahiy akıl ile anlaşılır. Akılcılık ile yaşanmaz. Zira su ve ateş hayattır. Su ile susuzluğumuzu giderir, yıkanır ve temizleniriz. Ateş ile ısınır, yemeklerimizi pişiririz. Ancak su kontrolden çıkınca sel, ateş kontrolden çıkınca yangın olur yakaladığı her hayatı mahvederler.

Aşk da ahlak ile pişer. Allah ve Rasulullah aşkını ahlak üzere insan hayatına hâkim kılmak tasavvuftur. İman nasip iledir, gayretle değil. Her cevherin derecesi ayar ile; iman derecesi aşk ile bilinir. Meşayih bu aşkı halka yaymaya gayret edendir. Eskilerin eskimeyen gerçekleri ile konuşacak olursak tasavvuf, Ahlak-ı Muhammedî’yi şahsımızda yaşama sanatıdır. O sanat meclisleri aşkı olanın aşkını ziyadeleştirir. Bedenden gönül’e bir yolculuk yapıp damladan deryaya yol almak lazım.

¹ Mescid-i Nebevide Hz.Rasulullah’ın hutbe okurken ve vaaz ederken sırtını dayadığı hurma kütüğü

İmam-ı Cafer Sadık: “Nefsi için seyr u sülûk edene Allah keramet nasip eder. Allah için seyr u sülûk edene Allah cemâlini nasip eder. Allah dostlarına taş atan iman ile göç edemez” diye buyurmuşlar. Biz de bu yüce zatın hikmetli sözlerinden ibret alalım da ibret olmayalım.

Kâinatın yaratılış sebebi aşk

Kâinatın yaratılış sebebi... Bir hadis-i kutsî’de Rabbimiz, Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) için buyurur ki: “Levlâke levlâk lemâ halektü’l-eflâk” Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım. Demek ki yaratılan her şey Rabbimizin Peygamberimize duyduğu aşkın eseridir. Buradaki aşk, ilahî olandan insanî olanadır.

Aşk, Allah’ın yarattığı kullara verdiği bir yetenektir. İnsanî olandan ilahî olana duyulan muhabbette örnek kılavuzlar, Peygamberler ve onların muhabbeti ile edeplenmiş Allah dostlarıdır. Zaten bahse konu ilahî aşk da tasavvufî muhabbetin arı duru ve edep ile yoğrulduktan sonraki nihaî halidir. Beşer çocukken anne babasına, ergenleşince karşı cinse, evlenince eş ve ondan dünyaya gelen çocuklarına hülâsa eskilerin eskimez deyimi ile mal melâle, evlat ayale derken olgunlaştıkça tüm bu sevgilerin yaşadığımız dünya içinde oluşunu anlıyor insan. Böylece yol Mutlak Sevgiliye vasıl oluyor.

Olgunlaştıkça o yetenek ancak Allahın tarifi ile kendilerini tanıyanlar için geçerlidir. Bu ifade peygamberimizin “Men arafe nefsehu fekad arafe Rabbühü” Kendini tanıyan, kendine arif olan muhakkak ki Rabbine de irfanla vasıl olacaktır. Kendimizin ruh ve bedenden mütevellit bir varlık olduğumuzu bilmek. Ruhumuzun “ve nefeltu fihi min ruhi” ilahî beyanı ile yücelerden gelip de yücelere ait olan ruhu tanımak. Beş duyunun terkibi ile anasır-ı erbaa sahibi olan bedeni tanımak. İşte bu tanımak haddi bilmekle perdeyi aradan kaldıracak ve bize Rabbimizi bilme bahtıyarlığına erdirecektir.

Aşk kademelidir

Kademe kademe insanlar ondan nasibini alır. Kimileri aşk-perest (yaradılış hamuru aşkla yoğrulur) olur. Aşk güçlü bir manyetik alan gibidir. Âşık maşukun çekim kuvvetine girmişse iradesi elinden alınmış demektir. Mıknatısın demir tozlarını çektiği gibi...

Aşk kendinden vazgeçmek, pazarlık yapmamak ve akli terk etmek demektir. Örnek verecek olursak deriz ki; Rabbimizden bir parça olan ruh semâlardan gelip de beden kafesine girer. Mükellefiyet dediğimiz bir yaşa ulaştıktan sonra Rabbimiz tarafından namaz zikir kısaca ibadet emredilir. İbadet yapmakla mükellef oluruz. Fakat yaptığımız ibadet karşısında pazarlık yapma hakkına sahip olamayız.

Sevgiliyi nefesler adedince anmak, iki tende bir can olmaktır. Maksat, Kâmil Mürşidin gönül penceresinden bakıp eşyayı görmektir. Kendinde ölmek ve sevgili de dirilmek. Çünkü Kâmil Mürşidin hayatı Allahın emri ve peygamberimizin sünnetine göredir. Nefesin ciğerlere bir girişi birde çıkışı olduğu gibi Allah dostları şükür ikidir demişler. Mecazdan hakikate erince tenden öte ruhun derinliklerinde sonsuza yol almaktır.

Bu sahanın uzmanları hayatlarının tamamını ifade eder bir şekilde demişler ki; **Aşk üç şeydir. Uyumadan önce söylenen son şey**, şuurlu bir tasavvuf erbabı bilir ki uyku peygamberimizin ifadesi ile ölümün kardeşidir. O zaman uyumadan önce Rabbimizin kelamı

ile “Elâ ilellahi tesirül umur” beyanı ile Rabbimize sığınırız. **Uyandığımızda söylediğimiz ilk şey** Peygamberimiz uykudan uyanınca “Ruhumu bedenime iade eden Rabbime hamd ederim” diye buyurmuşlardır. Ve **uykuyu aradan kaldırarak yaptığımız her şeydir.**

Aşk tüm hayata hâkimdir

Yani aşk hayatın tümüne hâkimdir. Suda yaşayan balık için su nasıl ki hayat demekse âşık için de aşk hayattır. O yüzdendir ki Peygamberimiz; “Benim gözlerim uyur ama kalbim uyumaz”. Bir başka hadislerinde; “İnsanlar dünyada uykudadır, ölünce uyanırlar”. Burada uykudan kast edilen tefekkürsüz gaflet içinde geçen ömürdür. Gözün perdeli kalbin geflet içinde olması demektir.

Tasavvuf erbâbı bilirler ki seyr u sulukte kavs-i urucî vardır. O hale vasıl olanlar hallerine Nar-ı Beyzâ (Beyaz Ateş) demişler. Kavs-i Nuzuli (İniş Kavsine) bu hale vasıl olanlar da aşk için nur demişler.

Aşk görünce sevinip görmeyince üzülmeştir. Yani kalbine Allah’tan gayrı bir şeyin/masivâ gelmesi aşığın gönül aynasının puslanması, görüntünün bulanıklaşması âşık için hüzündür. Neticede ondan ayrı kalmamaktır.

Tasavvufta kişinin kendini yok/fânî etmekle gerçek aşka ulaşması mümkündür. Yani bir mürşid eşğine varıp onda kendini geliştirmektir. Hakikatte asıl varlık yokta başlar. Allah güzeldir güzeli sever. Bedenin içinde bulunan ruh semadan yücelerden geldiği için yüce işlerle uğraşmaktan mutlu olur. Beden yerden topraktan yaratıldığı için yere aşağılık olan şeylere sarılır. Ruh ve beden ilişkisi ifrat ve tefritin uç noktalarından kurtulup itidalle hizaya gelince güzel olur ve güzeli arar. Dengeyi kurmak lazımdır.

Naz ve niyaz derin bir muhabbetle aşkı pişirir. Zahirde/beşerî aşk; el ele, göz göze ve diz dizedir. Batında (ilâhî olanda) aşk; yan yana oturup/saf tutup aynı noktaya bakmaktır. Nerede olursak olalım güneş bir tanedir. Güneşe bakanlar, Kâ’be etrafında toplananlar, yuvarlak oluşturur aynı merkeze yönelirler. Bu nokta içinde maneviyat ve derinlik baktığı değil gördüğü her şeydir. Çünkü her şey bir şeyin merkezindendir. Sayılar dahi birden türemiş ve birin katlarıdır. Parçalar bütünün cüzleridir. Tasavvuf erbabı buna “Lâ Mevcude illallah.” Vücut bulan tek varlık Allah’tır. Tersinden söyleyecek olursak bütün nesneler mutlak bire açılan kapıdır. Yaratılan tüm varlıklar onun şahididir. Seyyid Ahmed er-Rufâî bu hale Vahdet-i Şühud nazariyesi demiştir.

Bir şeyi başka şeyle anlatmak zihin aynasına bakıp gördüklerimizi okumak, sanatkârane bir bakıştır âleme.

Modern çağ aşkı mecrasından çıkarmıştır

Modern çağ aşkı mecrasından çıkarmıştır. Böylece aşk anlayışı sığlaşan düşünce ile basitleşmiş ilgi, tutku ve şehvet olmuştur. Şehvet eğer aşk olsaydı merkep âşıkların başı olurdu. Tasavvufta gönül terbiyesi; Aşkla âşık olmaktır. Bütün bilgi dünyasının varacağı yer, gönül kapısını çalmaktır. Açılan kapıda ses ve söz yerini nazara yani bakışa bırakır. Muhabbetin mahsulü derinliği bir çift gözyaşıdır. Sevgiliye sunulan en nadide hediyedir. Gönül bir ülke gibidir. O ülke sarayının sultanı Hz. Allah, Hz. Rasulullah ve Ekâbiri Ehlullahtır. İlim ona ulaşmak için bir vasıtaadır.

Fuzuli’nin dediği gibi;

Aşk imiş her ne var âlemde, ilim bir kıl ü kal imiş ancak.

Bütün bilgilerin hedefi gönlün hizmetine uymaktır. Çünkü ilim mesnet ile ayakta durur. Aşk sınırların yok olduğu sınırsızlıktır. Çünkü insan aklınca değil gönlünce yaşamak ister.

Allah kâinatı aşk üzre yarattı ve hayatı kurdu. Bu hakikat beşerî aklın zirvesi üzerindedir ve ilmin fennin fevkindedir. İzahı tatmayan bilmez kabilinden yaşanan bir haldir.

Söz değil haldir aşk

İfade edilmeyen, edenlerin dahi aşka bakınca ifadelerini yetersiz buldukları iksir... Söz değil hal desek daha doğru olur. Öyle bir haldir ki içi ve dışı ateş doludur. O hararetin dudaktan çıkış şekli kelimadan öte bir ahtır. Dünya o âhın üzerinde durur. Gök kubbe onun harareti ile döner.

Aşk yaşamayanlar için bir sırdır. Ona ulaşmak isteyenlere yüzündeki nikabı kaldırıp uzaktan göz kırpsa da yine kendini göstermez. Geçici zevkler asla muhatabı olamaz. Güneş gibi ışıklarını gönderir aşığın gönül tellerini kıpırdatır. Gönül gözleri ile bakanlar için sevinmek veya üzmek hiç fark etmez. Aşk gönüllere merhametle nurdan bir kese uzatır. Maşuklar içinde bulunduğu halden dolayı hep razıdırlar. Çünkü sevgilinin âşıklarını sevindirmesi bir tebessümdür. O tebessüm hamları has yapar.

Aşk'sız vuslat olmaz

Aşk... Kalp üzerinde titreyen hüznün... Düşmanı, nefsin şer perdesidir. Allah (cc) katından bir koruma akmazsa âşık gönüllere, nefsin ağırlığı altından kalkılamaz. Aşk olmazsa bahr-i ummana ulaşamaz. Misal ile manayı akla yaklaştırmak istersek deriz ki: Her beden içindeki ruhu testi içindeki su olarak kabul edelim. Testinin kırılması ile su mecrasına girer yatağında akar. Çay olur, nehir olur. Akar akar da deryaya ulaşır. O derya kendi ruhundan ruhları yaratan Rabbimiz'dir. Muhakkak ki kulun tedbiri Allah'ın (cc) takdirinden küçüktür.

Rabbimiz için edeple deriz ki. Yeri-göğü ve arasındakileri yaratan Allah (cc) kendi kelamı ile “errahmânu alel arşistevâ”. Arşı kuşatan Rabbimizden gelen aşk yeryüzündeki kullara yukarıdan/arştan aşağıya inerek ulaşır.

Aşk... Gökyüzünün tabakalarından inip birer birer gönül kapısından giren yoldur. Gönlün hassas terazisine düşmeye, çok çile çok gözyaşı, çok zaman lazım. Gözyaşının yıkadığı gönlü hiçbir şey kirletemez

Aşkın gönüle düşen ateşi için: Söz sahibinin ağzından çıkıp da cümleler muhatabının zihninden içeri bir yol bulduğunda ve hedefi olan gönülde karar kıldığında beklenen tesir gerçekleşir. Yeryüzüne ilahî âlemden yönelmiş ruhlara tekrar ilahî âleme yönelmesi için tasavvuf ilminin sanatlarına ihtiyaç vardır. . Yeteneklerimize uygun helâl yollardan Tasavvuf ilmini öğrenip hayatımıza hâkim kılmaya gayret edenlerdeniz. Bu âlem Allah'ın (cc) güzel isimlerinin tecelligâhı'dır. Her varlık dil olurda Allah'ı (cc) anlatırlar. Hal ehli için Allah sevgisinin değişik dalga boylarında tecellileri olur.

Hak sevgilisine ya cemâl ya da celâl sıfatı ile tecelli eder. Cemâl sıfatının tecellisi sevgilide ruhun derinliklerinde indirir, tatmayanların bilemediği haz ve güzellikler yaşatır. Celâl sıfatının tecellisin de sevgili görenlerin acıdığı perişan bir durumdadır. Ancak o makama nail olan sevgili yine bir haz deryasında yüzüp dertler pınarından kana kana içmektedir. Niyazî Mısırî bu bağlamda;

Hoştur bana senden gelen Ya hilat u yahut kefen, /Ya taze gül yahut diken. /Lütfunda hoş kahrında hoş.

Yunus Emre'ye göre, aşk bahsinde Hakkın tüm muameleleri hoş karşılanır. Aşk hamı pişiren güneş gibidir. Aşk bütün eksikleri tamamlayan bir iksirdir. Aşkı olmayan gönül bir taştır. Taş gönülden hiçbir şey bitmez.

***İşitin ey yarenler aşk bir güneşe benzer, Aşkı olamayan gönül misali taş benzer,
Taş gönülden ne biter dilinden ağı tüter. Nice yumuşak söylese sözü savaşa benzer.***

Aşk hak ve hakikattir

Allah'ın kullarına gösterip peygamberlerin takip ettiği yollara sırat-ı müstakim denir. Gözün şükrü hayrı görmek şerre kapanmaktır. Kulağın şükrü hayrı dinleyip, şer sözleri unutmaktır. Midenin şükrü helâl gıdalarla beslenmektir.

Hz Ali (kv): “Hakkı kişi ile bilemezsin. Önce Hakkı bil sonra Hak ehlini tanırsın.” Arkadan gelen daha önce gidenin ayak izlerine basar. “Hakkı kişi ile ölçmek hatadır. Ancak kişiler hak ile ölçülürler”

Ehli kemâlin cevheri itibarla gelişir. Yıldızlar gündüz ışıklarını güneşten kesbederler, gece de parlarlar. Peygamberimiz güneştir. Sahabeler ise ona aşık olup, ondan ışığını almış, aldıkları ile insanlığı aydınlatmışlar.

Hasret rüzgâr gibidir. Küçük ateşleri söndürür. Büyük ateşleri şiddetlendirir. Aşkı besler. Aşkın maşuku, kulun da Rabbi ile öyle bir hali var ki, araya melek dahi giremez. En güzel göz âşık için maşukun gözüdür. Ruh o pencereden bakar, eserde müessiri görür.

Maşukların aşkı

Enteresandır, Tasavvuf büyüklerinin anlattıklarına göre Allaha en fazla âşık olan şeytan olmuş. Hz. Âdem'in (as) araya girmesine tahammül edememiştir. İki ayrı parçanın birbirine çekim kuvveti aşktır. Vuslatla marifete ermek ancak aşkla mümkündür. Marifet ancak o zaman ortaya çıkar. İnsana aşk öğretilmiş ve bu yönü ile hayvandan ayrılmıştır. İnsanların birbirini sevmesi Allaha giden yolda bir talimdir. Beşerî aşk mükemmel olmadığından fanide kemâle eremez. Fena olanda yok olmak kâmile yakışmaz. Allaha âşık olmak insanın kendini bulmasıdır, yani diğer bir ifade ile kendine âşık olmasıdır. Aşık da kişinin kendisidir maşuk da... Sonuçta Allaha yönelir aşk. İnsanın dağların ve taşların alamadığı emaneti alması aşk kabiliyetindendir. İnsana aşk öğretildi zira insan aşkı bilmezdi, çünkü aşk ilahî bir meleke olarak yaratıcı tarafından verilmiştir.

Hadis-i Kutsi de aşk

Hadisi kutside Rabbimiz (cc) Peygamberimizin fem-i saadetinden/saadetli dudaklarından buyururlar ki: “Men telebeni vecedeni, ve men vecedeni arafeni, ve men arefeni ehibbeni, ve men ehibbeni aşakani, ve men aşakani aşaktühü, ve men aşaktühü kateltühü, ve men kateltühü aleyhi diyetühü, ve men aleyhi diyetihü fe ene diyetühü. Fema ferge beyni ve beynehu.

“Arayan bulur, bulan bilir, bilen sever, seven âşık olur. Kim Allaha âşık olursa Allah ta ona âşık olur. Buraya kadar gayret kuldandır. Buradan sonra mukabele Allah’tandır. Buyururlar ki: “Ben kime âşık olursam onu (fena kılarım) öldürürüm. Her kimi öldürürsem onun diyetini ödemem üzerime borçtur. Bizzat onun diyeti ben olurum. Sen kendini bende erit zira karşılığında alacağın ben olurum. Böylece benimle onun arasında fark olmaz”